Carte. Evgheni Trubetskoy
Înțeles războinicilor.
Tu π u s k ъ L
MOSCOVA.
1914.
Carte. Evgheni Trubetskoy.
SEMNIFICAȚIA RĂZBOIULUI
Problema I.
MOSCOVA.
1914.
MOSCOVA-1914
PARTENERIAT AL TIPRIEI A. I-MAMONTOV.
Piața Arbat Filppovskiy per., d. nr. 11.
PREFAŢĂ.
Sub titlul general „Sensul războiului”, am hotărât să adun toate articolele și discursurile mele, al căror sens nu este epuizat de cutare sau acel fapt tranzitoriu și care exprimă într-un fel sau altul sensul general al evenimentelor pe care le trăim. . Deoarece, prin însăși natura ei, o astfel de colecție ar trebui publicată în timpul războiului în sine și nu după încheierea lui, ea trebuie să fie publicată, vrând-nevrând, în pamflete separate, pe măsură ce materialul se acumulează. Acest prim număr conține articole publicate în Russkiye Vedomosti11 în primele trei luni de război.
Autor
Moscova, δ noiembrie 1914
eu.
Patriotism versus naționalism
„Germania a devenit proastă din cauza victoriei”, caracterizează Nietzsche cu această zicală starea mentală a patriei sale după Sedan și Metz. Evenimentele din ultimele zile arată clar ce fel de boală este aceasta și care sunt consecințele ei pentru națiunea posedată de ea. Ar fi în zadar să vorbim despre „greșelile diplomației germane.” Greșelile făcute de Germania în ultimul timp toate se rezumă la una, deloc diplomatică, ci națională. Este punerea în aplicare neclintită a unui principiu suprem: Deutschland, Deutschland über ailes.Tot ce s-a citit în ultima vreme despre atrocitățile germane și despre alte acte care pun întreaga lume împotriva germanilor, se rezumă tocmai la acest principiu, care înlocuiește moralitatea cu naționalitatea și își ridică poporul într-un idol, de dragul căruia. totul este considerat permis.
*) „Rusek. Vd. „2 august 1914

Rezultatele acestui principiu sunt evidente. Intrarea Angliei și Belgiei într-o alianță cu Franța și Rusia, atitudinea sincer binevoitoare a suedezilor față de noi, mișcarea de simpatie în favoarea noastră în rândul bulgarilor, care ne-au fost ostili, neutralitatea Italiei, morala. imposibilitatea României de a se alătura alianței tripartite – acesta este răspunsul națiunilor europene asupra naționalismului german. „Atrocitàțiile germane” nu au speriat până acum doar Turcia, care a recunoscut în ei ceva nativ, de mult familiar, iar această nouă apropiere a Germaniei, nu doar externă, ci internă, cu Imperiul Otoman și-a găsit o imagine simbolică demnă: o navă germană. care a ridicat steagul turcului – aceasta, se pare, este cea mai izbitoare întruchipare a navei de stat germane moderne și a noului său curs.
Nu e de mirare că nicăieri, cu excepția Bosforului, această navă nu găsește refugiu. A cui armă va câștiga în viitorul apropiat, încă nu

ştim. Dar o mare victorie morală a fost deja obținută. Închisă de mare și de pământ, lumea germano-austriacă este singură între popoarele ostile ei: nu atrage noi aliați, ci îi respinge pe cei vechi. Și acest lucru este destul de de înțeles: cine, în afară de germani, poate fi unit prin sloganul lor - că Germania este totul, și alte naționalități - gunoi inutil care ar trebui să fie măturat de pe fața pământului? Cine poate fi atras de partea lor de hărțuirea străinilor, amenințările lor de a împușca pe al zecelea

în orașul pe care l-au ocupat, execuția prizonierilor de război și terminarea răniților? Oricare ar fi sentimentele lui Iacov și finlandezilor față de noi, aceste acțiuni ale trupelor germane sunt suficiente pentru a exclude posibilitatea acelei revolte a străinilor ruși împotriva Rusiei, pe care ei încearcă să o provoace.
Naționalismul german este aliatul nostru cel mai fidel, bastionul aceleiași unități și integritate a Imperiului Rus, împotriva căruia își pregătește loviturile zdrobitoare. Acum este clar pentru toți străinii ruși ce fel de eliberatori au la germani. Nu este de mirare că auzim vești despre tulburări în rândul slavilor austrieci, despre execuțiile soldaților cehi și despre trimiterea întregului corp slav la granița cu Franța pentru că este imposibil să-i punem împotriva Rusiei. II, în același timp, întâlnirea istorică a Dumei de Stat a Rusiei este o imagine vie și emoționantă a adunării străinilor ruși în jurul Rusiei.
Patriotismul rus se opune naționalismului german – aceasta este cea mai puternică și, în același timp, cea mai îmbucurătoare impresie din ultimele zile. Niciodată opoziţia acestor două principii nu s-a dovedit mai puternică şi mai clară decât acum. Pe de o parte, vedem egoismul național gol, care promite o oprimare crudă tuturor celor care nu aparțin naționalității dominante și, prin urmare, respinge pe toată lumea. Cu alte

Scopul, dimpotrivă, este o ridicare submarină a unui sentiment patriotic care unește unul inteligent toate popoarele marelui imperial, pentru că în ea există o exclusivitate națională, autopropulsată, nu există dispreț și ură față de celălalt. naţiuni, care alcătuiesc o trăsătură caracteristică naţionalismului.
Unitatea Rusiei nu a fost niciodată simțită atât de puternic ca acum și – ceea ce este cel mai remarcabil – am fost uniți de un scop nu îngust național, ci supranațional. Acesta este motivul simpatiilor pe care le evocăm, aceasta este sursa puterii noastre, aceasta este speranța victoriei noastre.
De la victoria germanilor, popoarele Europei nu se pot aștepta decât la absorbție și oprimare. Dimpotrivă, victoria Rusiei și a aliaților ei, dacă numai noi suntem destinați să o câștigăm, va suna lumii întregi drept vestea bună a eliberării. Libertatea și independența slavilor austrieci, românilor, italienilor supuși Austriei, independența Belgiei și Olandei, a tuturor popoarelor Europei care au experimentat jugul german sau sunt sub amenințarea acestuia – acesta este sensul acestei victorii. , acesta este scopul înalt pe care istoria ni l-a pus înainte.
Interesul național german impune aservirea tuturor naționalităților germanilor. Dimpotrivă, interesul național și de stat rus necesită eliberarea generală a popoarelor, emanciparea lor generală. Acest lucru nu este contrazis de faptul că suveranul rus

Până acum, politica națională s-a abătut atât de des de la drumul cel bun, încât a exprimat adesea însuși naționalismul pe care acum îl condamnăm atât de unanim la germani.
Acest naționalism, care a apărut sporadic printre noi, nu este un produs al geniului național rusesc, ci doar o traducere proastă din germană, o imitație nereușită, care până acum putea exista printre noi doar datorită dezvoltării slabe a conștiinței de sine naționale. . Acum că poporul rus însuși a urcat pe scenă, plin de conștiința unității și demnității sale, acest naționalism va dispărea ca fumul. Căci poporul este în primul rând impregnat de simțul imensei lățimi și măreții a patriei ruse, în care este loc pentru unificarea marii diversităţi de triburi. Și în această natură supranațională a patriotismului rus, în acest devotament pentru scopuri nu îngust naționale, ci universale pentru omenire, stă speranța altor popoare.
Chemarea Rusiei este de a fi eliberatorul popoarelor. . Ea îi este impusă de forța necesității istorice, deoarece este legată de interesele noastre naționale vitale.
Trebuie să ne amintim cu fermitate că victoria poate fi obținută de noi nu numai prin forța armelor rusești. Depinde în mare măsură dacă națiunile vor crede în chemarea noastră. Vedem clar de ce nimeni nu crede în germani ca eliberatori. Fie ca exemplul lor să fie un exemplu pe care să-l înspăimântăm
-· 10 -
shchim. Să lăsăm navele germane să navigheze sub pavilion turcesc: steagul nostru național trebuie să fie diferit, trebuie să inspire încredere popoarelor. Pentru a face acest lucru, trebuie în primul rând să renunțăm la naționalismul barbar, dezastruos pentru orice naționalitate și pentru orice stat.
Lasa populatia acelor zone in care patrund trupele tale sa simta si sa vada ca binele Rusiei este impreuna cu ei si cu binele lor. Fie ca atitudinea umană și binevoitoare a armatei noastre față de populația civilă din provinciile austriac și german să fie în total contrast cu cruzimea germană. Să nu uităm că, dacă războiul nu este purtat pe teritoriul Rusiei, acesta va fi inevitabil transferat în provincii slave străine. Să încercăm să ne asigurăm că aceste țări nu sunt înșelate în speranțele lor pentru Rusia eliberatoare și că aceste speranțe se nasc pe calea marșului armatei noastre, chiar și acolo unde nu au mai fost înainte. Și în interiorul Rusiei ne vom comporta în așa fel încât nu numai rușii, ci toți străinii, fără a exclude polonezi, finlandezi și evrei, să vadă și să simtă în Rusia marea lor patrie comună.
Să încercăm să consolidăm și să menținem acea ridicare spirituală înaltă în care ne aflăm acum. Lăsați doar patriotismul rus să stea împotriva naționalismului german, atunci nu poate exista nicio îndoială cu privire la victoria noastră. La
- unsprezece -
pentru a câștiga, trebuie să ne realizăm clar scopul, național și împreună supranațional. Și, după ce ne-am dat seama, trebuie să ne îndreptăm constant spre ea. Atunci, și numai atunci, atacul nostru va dobândi o forță irezistibilă.
π.
Rusia, Polonia și slavii *).
(Cu privire la apelul comandantului-șef august).
Oricare ar fi consecințele apelului comandantului șef suprem către polonezi, este în sine o mare victorie pentru Rusia.

Împărțirea Poloniei este tocmai acel păcat istoric al nostru, care până acum a servit și continuă să servească drept principalul obstacol în calea îndeplinirii de către Rusia a misiunii sale de eliberare între slavi. În acest păcat stă toată puterea austro-slavismului, motivul principal pentru atragerea unei părți a slavilor în Austria și, tocmai din acest motiv, condiția vitală a puterii sale.
Slavii din Austro-Ungaria constituie majoritatea populației; și-au pierdut sprijinul, Imperiul Habsburgic pur și simplu nu poate exista: din ziua în care își pierde ocazia de a trimite împotriva Rusiei nu numai Cehia

*) » Rusek. Vd.”, 3 august 1914.

skye, dar și regimente poloneze și în general slave, este inevitabil sortită dezintegrarii. Austro-Ungaria trăiește numai din greșelile noastre: doar neîncrederea și dușmănia unei părți a slavilor împotriva Rusiei îi păstrează unitatea statală.
În aceste condiții, apelul comandantului-șef august pentru Austria este mai mult decât o lovitură morală; venirea lui pe lume se poate dovedi a echivala cu o înfrângere grea. Ar fi zadarnic să credem că Austria i-ar putea paraliza acțiunea dând supușilor ei, polonezilor, mai mult decât le poate oferi Rusia. Cel mai important lucru pe care le promite apelul, ea încă nu le poate oferi. Deja datorită relațiilor sale aliate cu Germania, Austria nu poate „șterge granițele care au tăiat poporul polonez în bucăți” și să-și restabilească integritatea cu un singur sceptru. Numai Rusia poate face acest lucru. De aceea, apelul poate avea consecințe mai distructive. pentru Austria, care este invazia armatei inamice acum nu mai este amenințată de o lovitură îndreptată din exterior, ci de paralizia venită din interior: un stat care, în lupta împotriva unui inamic extern, nu se poate baza decât pe o minoritate de supușii săi și, în majoritatea lor, au dușmani, este prin urmare condamnat la moarte.
Primul pas spre rezolvarea chestiunii slave a fost astfel făcut; există motive să sperăm că marele obstacol istoric

vor fi eliminate; dar pentru ca acesta să fie eliminat în cele din urmă, este necesară reciprocitatea: este necesar ca neîncrederea Poloniei în Rusia, care s-a dezvoltat de-a lungul secolelor, să fie învinsă; să fie impregnate atât Rusia, cât și Polonia de conștiința că apelul de sus al comandantului șef autorizat este o promisiune, a cărei implementare este asigurată de toată puterea noastră de stat.
Eliberarea Poloniei de sub jugul german nu este doar sarcina Puterii noastre Supreme: este în prezent cea mai importantă cauză națională rusă a noastră, de a cărei îndeplinire cu succes depinde întregul nostru viitor. Nu numai pentru Polonia, ci și pentru Rusia, aceasta este principala întrebare vitală, pentru că numai Rusia, având Polonia unită, îi poate aduna pe slavi în jurul ei. Și numai Rusia, care a devenit centrul unității întregi slave, poate sta la apogeul măreției și puterii sale cuvenite.
Nu numai pentru polonezi, ci pentru întreaga lume slavă, apelul comandantului suprem ar trebui să sune ca o veste bună. Eliberarea Poloniei înseamnă sfârșitul stăpânirii germane asupra slavilor în general. Acesta este sensul principal al apelului generos și înțelept recent publicat. Prin urmare, vom spera cu fermitate ca primul discurs va fi urmat de cel de-al doilea, în care Rusia oficială și populară împreună își vor invidia solemn unitatea nu numai cu polonezii, ci cu

toate acele popoare din Austria, pe care este chemată să le eliberereze. .

Când popoarele Austriei vor vedea că Rusia și-a realizat chemarea eliberatoare și este impregnată cu hotărârea fermă de a o îndeplini, soarta Imperiului Austro-Ungar va fi astfel decisă.

III.

Sensul războiului *).

Dintre toate evenimentele care au avut loc în aceste mari zile istorice, cel mai mare, fără îndoială, este punctul de cotitură spirituală pe care l-am trăit.
Pentru prima dată după mulți ani am văzut o singură Rusia întreagă. O astfel de asociație așa cum o vedem acum, personal nu-mi amintesc de treizeci și șapte de ani, de la războiul turcesc din 1877 însuși. Atunci starea noastră de spirit socială era în multe privințe similară cu cea din prezent. Diferențele au fost uitate exact în același mod: toți uniți într-un singur gând, într-un singur impuls. Când te gândești la unitatea națională, îți amintești mereu de acele momente grozave când aceasta a devenit tangibilă, vizibilă. Și întotdeauna cineva vrea să creadă că tocmai în acest moment trecător a fost dezvăluită adevărata noastră esență.
Multă vreme această minunată viziune a dispărut, multă vreme, această imagine a Rusiei unite, acum reînviată, ne-a ascuns. Ea părea să se destrame. Am văzut în fața noastră cupluri în război
*) Russkaya Vedomosti, 8 august 1914.

ti, clase, grupuri tribale; dar nu am văzut Rusia, nu știam unde sunt voința, gândul și simțirea ei.
Comparând ceea ce a fost, cu ceea ce este acum, se dezvăluie un mare secret al existenței noastre naționale. Pentru a doua oară în memoria mea, Rusia își câștigă unitatea spirituală și integritatea într-un război de eliberare. Tocmai atunci este vindecată atunci când, uitând de ea însăși, slujește cauza umană comună a culturii: tocmai atunci când îi eliberează pe ceilalți, se află în vârful propriei puteri și măreții.
Au fost multe motive pentru care am eșuat în ultimul război japonez; dar principalul lucru, mi se pare, constă în următorul lucru: nu a existat acest obiectiv supranațional care să adune Rusia într-un întreg, să o facă să trăiască cu un singur sentiment: am luptat doar pentru noi, ne-am luptat pentru un teritoriu străin... Dar Rusia nu este niciodată inspirată de serviciul interesului național gol. Particularitatea patriotismului rus constă în faptul că nu este niciodată inspirat de ideea de patrie, ca atare, prin slujirea rusului, ca atare. Pentru a ne preda sentimentului de dragoste pentru patrie, noi trebuie să știi la ce servește, la ce afacere face. Și trebuie să credem în sfințenia acestei lucrări, trebuie să recunoaștem dreptatea ei. Avem nevoie de un obiectiv care să ridice cauza poporului nostru deasupra egoismului național.
În ce măsură naționalismul este străin rusului

patriotismul, a fost evidentă mai ales în atitudinea diferită a societății ruse față de două probleme care au fost puse la coadă în ultima vreme - poloneză și ruso-galeză. S-ar părea că acesta din urmă ar trebui să fie deosebit de aproape de sentimentul nostru național. Și între timp – și aceasta este o trăsătură deosebit de tipică a caracterului rus – problema ruso-galeză rămâne încă puțin înțeleasă de

societatea rusă și o surprinde relativ puțin. Dimpotrivă, apelul comandantului-șef din august, care a pus întrebarea poloneză în alb, a stârnit entuziasmul general și o ascensiune extraordinară a sentimentului național rus. Nu a fost încă determinat în legătură cu galicieni și, între timp, necesitatea restabilirii integrității Poloniei rupte în bucăți este imediat evidentă pentru el.
Această trăsătură rusă este adesea explicată prin „idealismul fără temei”, „visarea”, „impracticitatea” și chiar „cosmopolitismul” nostru *1, - absența unui sentiment național sănătos... și, în același timp, îi citează pe germani drept un exemplu pentru noi...
Acum, că acest model, de pe care programul nostru naționalist a fost copiat servil, a fost atât de complet dezonorat, nu ne este greu să răspundem la aceste acuzații. Ceea ce până acum părea multora ca idealism nepractic și „visare” este de fapt o conștiință sănătoasă a interesului național rus, strâns legată de o atitudine dreaptă și umană față de alte naționalități.
·- 20 -
Din fericire pentru Rusia, eliberarea altor popoare, în special a popoarelor slave, este o condiție nu numai pentru integritatea ei spirituală, ci și pentru integritatea ei materială. Unitatea și integritatea Rusiei și eliberarea popoarelor slave înrudite - acestea sunt cele două lozinci în numele cărora se poartă războiul. Este necesar să demonstrăm că ambele sunt un întreg inseparabil! Dacă triburile slave înrudite cu noi nu se opun presiunii germanismului militant, atunci nici Rusia nu va sta în fața ei. Dimpotrivă, dacă Rusia este destinată să rămână întreagă și indivizibilă, atunci jugul german asupra slavilor trebuie pus capăt cu totul. Trebuie restabilită o singură Polonia, liberă în autoguvernare, trebuie construită o mare Serbie, trebuie creată o Republică Cehă independentă: și toate acele state naționale care se vor alătura marelui război de eliberare trebuie să crească în detrimentul Austriei. . Nu degeaba a început războiul pentru că în atentatul la integritatea Serbiei, noi toți, poporul și guvernul, am simțit o atentat la integritatea Rusiei.
Același interes vital al nostru leagă acum întreaga Rusie de întreaga Polonie și aceasta este tocmai garanția cea mai de încredere a realizării visului național polonez. Rusia restaurează Polonia și Polonia ca bastion al Rusiei împotriva germanismului – aceasta este legătura de reciprocitate care unește acum cele două popoare. Nu există nicio forță care ar putea rupe această legătură creată de necesitatea istorică.
- 21
Și în aceste condiții, este complet inutil și intempestiv să ne punem acum întrebarea ce promite, de fapt, apelul comandantului suprem suprem polonezilor și ce fel de sistem le promite pentru o Polonie reînnoită. Oricât de frumoase ar fi acestea sau alte apeluri, cu toate acestea, ele nu determină sensul și direcția evenimentelor, ci mai degrabă ele însele sunt determinate de sensul lor.
Și sensul a ceea ce se întâmplă acum este că Rusia îi eliberează simultan pe slavi și își găsește ea însăși un bastion în slavi; și de aceea ar fi o prostie să presupunem că ea le poate da mai puțin decât le dau germanii și austriecii. Rusia cere de la polonezi, precum și de la alți slavi, să respecte drepturile altor naționalități pe care istoria le-a legat de ei. Dar nu îi cheamă la unitate cu ea însăși pentru a-i priva de acele drepturi de autoguvernare de care se bucură sub stăpânirea austriacă. Polonezii și rușii trebuie să înțeleagă că acest lucru este imposibil.

Dacă nu am înțeles acest lucru până acum, dacă noi, purtați de falsul naționalism, nu am fost conștienți de adevăratul nostru interes național, asta se datorează faptului că până acum am fost sub jugul german. Abia acum l-am lepădat, dar până de curând a cântărit foarte mult, dacă nu peste teritoriul nostru, atunci asupra sufletului nostru, asupra voinței și simțirii noastre.
Relații de bună vecinătate între Rusia, pe de o parte, Austria și Germania, pe de altă parte

partidele existau și erau susținute pe cheltuiala slavilor și mai ales pe cheltuiala Poloniei. Tocmai asistența la împărțirea Poloniei a fost cea care a menținut acordul: lupta comună împotriva poporului slav ne era rudă, aceasta a fost sursa apropierii dintre noi. II această apropiere a servit intereselor Germaniei și Austriei și nu Rusiei. Ea a slăbit Rusia, pentru că a împiedicat-o să acționeze ca unitor al lumii slave.
Acum că acest rol i-a fost impus Rusiei de forța lucrurilor, de concatenarea fatală a evenimentelor istorice, vedem noi dovezi clare ale unității intereselor care se leagă. un întreg popoare slave, care obișnuiau să fie în dușmănie între ele. Pe de o parte, Rusia nu va uita niciodată că polonezii, care erau considerați dușmani ai statului rus, au căzut în Kalyta-p Częstochowa ca primele victime ale statului rus. Și pe de altă parte, atrocitățile germane au arătat clar polonezilor că în persoana germanilor avem un dușman implacabil, jurat, care disprețuiește la fel de profund pe toți slavii. Ei nu se pot aștepta decât la respectarea demnității lor naționale și la recunoașterea drepturilor naționale din partea Rusiei.
Sensul supranațional, suprapartid al războiului actual — acesta este ceea ce constituie puterea Rusiei, a slavilor și a aliaților lor. Să nu ne slăbim cu acțiuni de partid îngust și lupte tribale. Să ne amintim că în

slujirea acestui sens este principala noastră superioritate asupra dușmanului nostru. Pentru a învinge, trebuie în primul rând să păstrăm acest sens, care unește popoarele în jurul steagului nostru.
IV.
Victorie *).
Victoria, cea mai mare dintre toate de până acum din lume, a fost câștigată de glorioasa armată rusă. Acum, în mijlocul bucuriei generale vesele, este mai potrivit ca oricând să ne amintim în numele a ceea ce se duce lupta și ce anume ne-a dat puterea de a învinge.
Sarcina mondială care a căzut pe Rusia este cel mai bine văzută prin contrast.
La începutul lunii august, intrarea germanilor la Bruxelles a arătat lumii un spectacol instructiv: era apoteoza naționalității germane, exclusivistă, mulțumită de sine, îmbătată de sine și călcând cu nerăbdare drepturile altor popoare. Ea are o atitudine posibilă faţă de străini — „vai de învinşi". Întreaga lume este pentru germani: restul trebuie să servească drept sclavi şi unelte.în spatele cortegiului triumfal.
Nu este clar că tocmai această trăsătură a germanismului militant face din războiul adevărat o luptă
"Rusă. Vd.”, 4 septembrie 1914. Scris după victoria de lângă Lublin.

împotriva unuia. Prin voința sorții, Rusia este chemată să lupte pentru eliberarea tuturor popoarelor de sub dominația germană; așa este

steagul cu inscripția „Aceasta este victoria”, care este pus în mâinile noastre și nu trebuie să uităm acest lucru nici măcar un minut dacă vrem să ne ducem victoria până la capăt.
Chiar și rezultatele materiale ale eforturilor noastre ar fi destul de diferite în prezent dacă am lupta sub un alt steag. Să nu uităm că tocmai aceasta ne-a dat aliați precum Anglia și Belgia și ne-a asigurat neutralitatea prietenească a Italiei. Dacă n-ar fi fost acest stindard sacru care mărșăluie în fața armatei noastre, Franța în prezent ar fi fost, poate, deja învinsă; fie nu ne-ar fi permis să zdrobim armata austriacă, fie, în orice caz, nu ar avea voie să folosească roadele victoriei noastre. Acele principii înalte în numele cărora se poartă războiul – iată ceea ce provoacă prăbușirea planului Statului Major German. Bine concepută, nu a ținut cont de un singur lucru – rezistența naționalităților indignate împotriva violatorului și animate de idealul supranațional al eliberării universale.
Nu numai forța armelor, ci și acea forță spirituală care ne inspiră atât pe noi, cât și pe aliații noștri, trebuie să ne dea victoria în această luptă. Este suficient să comparăm armata noastră acum cu ceea ce a fost în războiul japonez pentru a înțelege ce putere dă asta. stindardul pentru care lupta poporul. Să sperăm că această inspirație nu se epuizează

Nu; dar pentru aceasta este necesar să nu uităm nicio clipă acel ideal supranaţional căruia îi slujim.
Naționalismul îngust – această direcție a vieții, străină de spiritul rus și de nedescris prin cuvântul rus – este ceea ce respinge pe toți cei din Germania. Și dacă, dimpotrivă, popoarele privesc cu speranță la Rusia, dacă în patria noastră „într-un impuls puternic toate triburile și naționalitățile s-au contopit fără deosebire”, atunci această atracție instinctivă a popoarelor către noi este condiționată de credința în eliberarea noastră. misiune, credință în Rusia acelui popor, pentru care naționalismul pare străin și de neînțeles. Și în funcție de interesele sale naționale și datorită particularităților caracterului său național, Rusia poate uni cele mai diverse triburi și naționalități în jurul steagului său, în timp ce pentru Germania acest lucru este complet imposibil. Aceasta este superioritatea noastră asupra inamicului și garanția victoriei noastre finale. Pentru a o duce până la capăt, și mai ales pentru a o consolida, trebuie să recunoaștem idealul nostru supranațional în toate consecințele sale și să decidem să ne îndeplinim toate îndatoririle pe care ni le impune.
Să ne adâncim în contrastul subliniat mai sus.
Ruinele fumegătoare ale orașelor cucerite, templele și muzeele distruse, bibliotecile arse, o cultură extraterestră aruncată în praf, iar deasupra ruinelor sale se află un uriaș butoi de bere și un sergent-major care se delectează cu el - așa este fața lui

crearea naționalismului german modern. Acesta este exact lucrul care a transformat Germania într-o sperietoare la nivel mondial și îi unește pe toți cei din jurul Rusiei împotriva ei.
Dar pentru ca unirea sa fie de durata, este necesar ca contrastul sa fie deplin.Trebuie sa invingem in sfarsit in noi acea germana interioara care este inca ascunsa in adancul sufletului nostru si, daca nu luam masuri dinainte, la poate ieși un moment frumos.
Lăsați exemplele de avertizare să ne oprească. Războiul balcanic trecut, la fel ca și războiul exterior european, a fost purtat de popoarele slave în numele unui scop cultural și supranațional înalt.

Exact la fel, a fost o luptă a tuturor împotriva unuia, împotriva Turciei, care în Europa modernă constituie din toate punctele de vedere alter ego-ul Germaniei. La fel ca și la noi acum, entuziasmul aliaților a fost mare și sfânt. În ţinuturile pe care le-au eliberat, au fost întâmpinaţi cu cuvintele „Hristos a Înviat". Și într-adevăr, marșul lor biruitor părea să vestească învierea neamurilor care lânceau sub jugul greu al turcilor.
De ce, atunci, la sfârșitul războiului, această utopie balcanică s-a prăbușit brusc și de ce au profanat aliații chiar idealul în numele căruia au luptat? Pentru că după victoria asupra Turciei, în fiecare dintre ele s-a trezit un turc interior: eliberatorii s-au dovedit a fi asupritori, iar după
– 29 –
Atrocitățile turcești am auzit despre atrocități grecești, atrocități bulgare etc., care s-au dovedit a fi deloc mai bune. Nu este de mirare că, drept urmare, adevărata turcă a renăscut din nou și a luat înapoi din Bulgaria Adrianopolul, care o costase atât de mult sânge și efort. Acesta este nemesisul istoric. Victoria turcilor asupra poporului slav a devenit posibilă doar pentru că idealul turcesc a triumfat în slavii cei mai sudici. Ar fi fost de neconceput dacă slavii ar fi rămas până la capăt pe baza acelui ideal supranațional în numele căruia s-a purtat războiul balcanic.
Acest nemesis istoric trebuie să ne înspăimânteze mai mult decât orice pericol exterior. Soarta unei Bulgarii victorioase, apoi învinse și umilite amenință fiecare națiune în care, sub influența complezenței naționale, se va trezi un turc interior sau un german interior. Proprietatea fatală a naționalismului constă tocmai în faptul că poate transforma orice popor într-o fiară și să-l transforme într-o sperietoare pentru alții. Să ne amintim că germanii nu au fost întotdeauna ceea ce au devenit acum. Odată erau oamenii lui Schiller și Goethe, Kant și Hegel, iar mai târziu un profesor de școală a condus Germania la victorie. Și doar sergentul-major prusac care a schimbat acest ideal cultural supranațional a pus Germania în pragul morții. Naționalismul a făcut din ea un dușman al umanității!
Pentru ca noi să nu suferim aceeași soartă, lupta împotriva naționalismului îngust nu numai în alții,
- treizeci -
dar şi în noi înşine trebuie să devină treaba noastră naţională. Unitatea tuturor triburilor și naționalităților într-un singur impuls puternic și sfânt - aceasta este ceea ce Rusia nu trebuie să uite. „Germania interioară" s-a reflectat până acum în viața noastră publică într-o atitudine nedreaptă față de alte naționalități; acum, în apelul comandantului suprem suprem, a fost făcut primul pas către eliberarea Rusiei de acest păcat istoric. ъ adevărat mare moment istoric fuzionat cu Rusia „într-un puternic impuls comun". Să ne amintim că alături de ei cad acum și evreii ca victime pentru statulitatea rusă și pentru ideea populară rusă, inspirată tot de lupta comună sfântă pentru eliberarea universală a popoarelor.
Recent *) în ziare a fost publicată o listă a voluntarilor ruși din Belgia: numele de familie ruse propriu-zise sunt extrem de rare printre ei: în majoritatea sunt nume de familie evreiești! Iată un fapt izbitor, care, cât se poate de clar, subliniază datoria națională care se află asupra noastră. Atât în Rusia, cât și în străinătate, evreii luptă și mor pentru patria lor rusă. Desigur, Rusia nu va uita niciodată acest lucru și nu poate să-l uite. Dar dacă evreii pot muri

pentru Rusia, atunci de ce nu pot trăi peste tot în Rusia, de ce nu pot fi

*) La începutul lunii august.

ofițeri din armata rusă? De ce atât de mulți dintre ei nu pot studia în Rusia?

Rusia trebuie să arate prin faptă că pentru toate triburile și naționalitățile care alcătuiesc componența ei, ea este patria-mamă, și nu mama vitregă. Și acest lucru este necesar nu numai pentru străinii ruși, ci mai ales pentru Rusia însăși, pentru mântuirea, prosperitatea și măreția ei. Nu pentru a mitui alte naționalități și triburi, trebuie să rămânem fideli idealului nostru supranațional, ci de dragul nostru, pentru demnitatea noastră națională, pentru însuși sensul existenței noastre! Dacă triumful Rusiei s-ar reduce doar la schimbarea hegemoniei, la schimbarea sergentului-major prusac la ruși, atunci nu ar merita să lupți împotriva hegemonia germană. Nu este oare la fel cui îi aparține campionatul mondial, dacă toate popoarele sunt, până la urmă, germani interni sau, ce este la fel, turci interni? Mai contează cine stă deasupra ruinelor culturii mondiale și peste un butoi de bere! Fie ca această umilire a chipului lui Dumnezeu în om și în neam să rămână pentru totdeauna un exemplu terifiant pentru noi.

Să ne amintim că naționalismul este moartea oricărei națiuni. Și vom încerca să-l smulgem din sufletul poporului nostru cu rădăcina și fără urmă. Atunci Rusia va aștepta sărbătoarea sa strălucitoare.

v.

Afaceri populare rusești *).

Începe o nouă eră a relațiilor ruso-polone; iar inițiativa nobilă a lui A. I. Konovalov, care a donat 10.000 de ruble pentru nevoile celor care au suferit din cauza războiului din Regatul Poloniei, servește ca o ilustrare vie a acestuia.

Până acum, poporul polonez a avut de-a face doar cu Rusia oficială; acum evenimentele războiului l-au adus pentru prima dată în contact direct cu Rusia poporului. Mii de refugiați polonezi s-au adunat în provinciile noastre interne: doar în Moscova există cel puțin o mie de locuitori ai orașului Kalisz, ca să nu mai vorbim de coloniști din alte provincii poloneze. La Moscova, desigur, cel mai mare număr dintre acești nefericiți se îngrămădesc. La Moscova, ca centru al Rusiei oamenilor, polonezii sunt atrași de o încredere specială, instinctivă. Când am întrebat de ce, dintre toate orașele rusești, a ales Moscova, o sărmană poloneză, soția rezervei, mi-a spus: „Comandantul militar m-a trimis aici, mi-a spus: Du-te la Moscova".

"Rusă. Vd." 8 oct. 1914

nu te vei pierde acolo. Și este adevărat că refugiații polonezi nu dispar la Moscova; aici găsesc o primire de căsătorie, sânge și hrană: le vin în ajutor ca guvern al orașului Moscova și sunt numeroși binefăcători, polonezi și ruși.

Este necesar să vorbim despre impresia pe care o astfel de atitudine a poporului și a societății ruse o face asupra polonezilor? O figură proeminentă a orașului din Calips, cu lacrimi în ochi, mi-a spus: „Până acum, Polonia era separată de Rusia printr-un zid oficial construit de germani; acum pentru prima dată zidul s-a prăbușit; două popoare s-au văzut și s-au simțit.

Așa începe sub ochii noștri apropierea celor două popoare! Dar până acum abia începe: până la urmă, ceea ce a făcut Rusia pentru Polonia este o picătură în ocean în comparație cu ce altceva trebuie făcut! Nu

este suficient să ajutăm coloniștii din Polonia în provinciile noastre interne. Ajutorul nostru trebuie transferat în locurile, în provinciile, devastate de hoardele austriece și germane.Acolo se deschide o imagine vie a nevoii, din care se ridică părul pe cap.
Să ne imaginăm că numai Kalish a suferit cel puțin patruzeci de milioane de pierderi. Acolo, după spusele conducătorilor orașelor poloneze cu care am avut ocazia să discut, nu mai există o singură farmacie, nici un singur magazin – și erau două-trei mii. Există numeroase orașe

— 35 —

și sate, unde totul a fost complet jefuit de rechiziția germană. Au fost luate cai, vaci, provizii, chiar și saltele, în schimbul cărora s-au eliberat chitanțe batjocoritoare: „S-au luat niște bunuri, plata se va face de către guvernul rus”.

Într-adevăr, în Polonia avem o Belgia rusă. Dar Belgia este ajutată de Anglia și Franța; și nu este nimeni care să ajute Polonia, în afară de noi. Apelul comandantului suprem prevestește, în cazul unei victorii rusești, renașterea politică a Poloniei, liberă în credință, limbă și autoguvernare; dar înainte de o renaștere politică trebuie să se gândească la salvarea nefericitei țări de la foame. În primul rând, aceasta ar trebui să fie afacerea poporului nostru rusesc. Lăsați poporul polonez chinuit și suferinzi să simtă că poporul rus este al lor de luat; va vedea că în spatele cuvintelor noastre îl avem pe bunicul: poate că acest lucru îi va zgudui de fapt vechea lui neîncredere față de noi, care, din păcate, avea o bază în trecutul relațiilor ruso-polone.

Nu despre ajutorul caritabil obișnuit al ideii de vorbire în momentul prezent. Avem nevoie de un astfel de ajutor, care ar exprima începutul unei întregi schimbări istorice în viața ambelor popoare. Este necesar ca ambele popoare să găsească în acest ajutor mai mult decât o eliminare a nevoii materiale,

— 36 —

dar şi o mângâiere spirituală în marea încercare istorică şi un izvor de vigoare morală.

Ei trebuie să simtă că suferințele și sacrificiile lor nu sunt în zadar; că, oricare ar fi deciziile ulterioare, principalul lucru, cauza poporului, este acum în orice caz deja făcut și oricare ar fi rezultatele unui război adevărat, un rezultat uriaș a fost deja atins de fapt. Cauza poloneză a devenit acum cauza poporului rus. Și asta înseamnă că de acum înainte în relațiile reciproce ale ambelor popoare nu mai este loc de divergență între cuvânt și faptă. Toată puterea poporului rus și idealul său, exprimate în cuvintele comandantului suprem suprem, fie ca polonezii să fie o garanție că polonezii vor vedea realizarea visului părinților lor despre renașterea națională a Poloniei.

Să pregătim noi, rușii, această renaștere și să o promovăm în modurile disponibile. Acum sau niciodată, ajutorul acordat locuitorilor afectați ai Regatului Poloniei trebuie să devină o manifestare rusă la nivel național. Toate ziarele rusești să deschidă un abonament în beneficiul tuturor locuitorilor Regatului Poloniei care au suferit de pe urma războiului, fără deosebire de religie sau trib. Și apoi, când se încasează sumele, ar trebui să se organizeze un comitet integral rusesc, care să se ocupe de direcția și distribuirea acestora.

Să nu ne fie frică de modestia începutului. Tot

ascensiunea puternică a iubirii care a pus stăpânire acum în societatea rusă face minuni când este necesar pentru cauza poporului rus; să sperăm că se vor face minuni şi acum. Eu însumi am văzut o priveliște atât de uimitoare în provincia noastră. Micul oraș de provincie Kaluga, care se pregătea să primească un număr mic de răniți în august, deodată, fără avertisment, a primit de multe ori mai mulți dintre ei! La început s-au întins pe podea fără paie, fără lenjerie și nu avea nimic de hrănit. Apoi, în două zile, toți au fost nu numai cazați, ci și hrăniți și ambalați corespunzător. Necunoscuti au adus paie, apoi saltele, lenjerie, perne au venit de la persoane necunoscute; țărani necunoscuți târau mâncare din sate. Totul s-a făcut de la sine, fără coluziune, fără organizare, prin mișcarea spontană a oamenilor.
Această mișcare elementară care vindecă rănile este necesară în momentul prezent și este necesară la scară uriașă. Nu vorbim despre răniți individuali și nici măcar despre mii de răniți, ci despre întregul popor polonez rănit. Lăsați marele val rusesc să i se ridice în ajutor fără coluziune, fără organizare. Și lăsați în acest impuls să apară Poloniei Rusia proasta, Rusia eliberatoarea popoarelor.
Și această mișcare de simpatie pentru poporul fratern să fie garanția noastră că viitoarea noastră victorie asupra Germaniei va duce la triumful unui început strălucitor în Rusia însăși.

VI.

Reînvierea Poloniei și problema rusă*)*

Voi vorbi despre problema poloneză numai în măsura în care este, împreună cu aceasta, întrebarea poporului rus. Numai în această legătură îmi este de înțeles și numai în această legătură este aproape de mine.
Pentru a aborda direct această sarcină, permiteți-mi să mă întorc direct la faimosul apel al Comandantului-Șef Suprem, care exprima atât de clar speranța poporului nostru. Ce explică bucuria unanimă cu care a fost primită? De ce a fost acceptată printre noi această proclamație, care anunță realizarea idealului poporului polonez, ca o veste bună a marii victorii spirituale a Rusiei? De ce nu numai pentru Polonia, ci pentru Rusia însăși, a sunat ca un apel la eliberare de jugul greu străin?
Pentru că această limbă nouă, nemaiauzită până acum, pe care o vorbea liderul armatei ruse,

*) »Rus. Vd.” 28 oct. 1914 Discurs rostit la 26 octombrie la „sesiunea Societăţii de Cultură Slavă.

plin de sens pozitiv pentru noi, rușii, Pentru prima dată de la împărțirea Poloniei, statulitatea rusă ne-a vorbit tuturor despre Regatul Poloniei într-o limbă familiară a poporului. Când acest cuvânt devine faptă, va exista o ruptură completă cu tradiția de un secol și jumătate, cu însăși tradiția care până acum a servit drept cel mai puternic obstacol în calea realizării idealului popular rusesc. Pentru statulitatea rusă în sine, aceasta va fi o eliberare de influența germană; chiar şi acum această eliberare ne este pusă înainte ca un scop spre care trebuie să ne străduim.
Deși suntem încă departe de a-l realiza, însăși formularea problemei este un mare triumf al conștiinței de sine a poporului rus, o nouă dovadă a puterii sale. Avem cu adevărat dreptul să sărbătorim victoria. Nu este de mirare că îl avem acum. Ziua rupturii cu Germania s-a dovedit a fi pentru Rusia ziua celei mai mari autodeterminări naționale: ea s-a simțit cu o claritate și o putere fără precedent.

Izbucnirea războiului a dezvăluit într-o expresie concentrată toate proprietățile respingătoare ale statului prusac, toate acele calități care o fac un dușman al culturii universale. Încercarea de a sfâșie Serbia, de a călca în picioare Belgia, de a zdrobi Franța, de a călca în picioare însăși vatra libertății mondiale, Anglia - acestea sunt aspirațiile și faptele Germaniei moderne, care ne-au făcut să simțim

– 41 –

să urmăm propria noastră vocație națională. Negarea personalității spirituale a altor popoare – aceasta este esența comună care se reflectă în toate aceste treburi. În autoafirmarea sa extremă, geniul național al Germaniei moderne nu simte deloc sufletul viu al altor popoare: el amenință orice naționalitate străină cu absorbție și distrugere și disprețuiește orice cultură străină, considerând cultura germană singura din lume. Acel profesor-filolog german care a spus că distrugerea bibliotecii din Louvain nu este o pierdere, pentru că geniul german va putea înlocui comorile pierdute cu lucrări noi și mai bune, este un exponent clasic al acestei dispoziții. Un alt exemplu este faimosul plan al Statului Major German: cu precizie matematică, el a calculat puterea de rezistență pe care o putea exercita mecanismul mort al forțelor armate ale inamicului, dar nu a ținut cont complet de sufletul său viu - acea mare forță spirituală pe care o putea exercita. există în sentimentele jignite ale oamenilor. În Polonia s-a arătat cel mai clar această neînțelegere a sufletului străin: pe de o parte, în apelurile lor către polonezi, germanii i-au tentat cu beneficii materiale care aveau să vină ca urmare a anexării lor la Germania; pe de altă parte, nu înțelegeau ce cărbuni încinși acumulau pe cap, transformând bisericile poloneze în grajduri.

În schimb, conștiința populară rusă este

– 42 –

și-a asumat propria sarcină. Sufletul viu al altor popoare călcate în picioare de Germania este ceea ce mă face să fiu în centrul atenției publice. Toată lumea a simțit că nu putem permite moartea unor popoare mici, atât înțeleg că existența lor este de o mare valoare culturală, cât și pentru că dispariția lor este plină de amenințare la adresa propriei noastre integritate. De aici, acea ascensiune a eliberării, care, într-un singur impuls general, a unit toate triburile și toate straturile populației Rusiei. Toată lumea a înțeles că ai stăpânit; împingerea altor popoare sub jugul german stă atât cel mai înalt țel al Rusiei, cât și sudul victoriei ei: căci în cele din urmă trebuie să fie însăși puterea spirituală a popoarelor răzvrătite care nu a fost luată în considerare și a fost călcată în picioare de adversarii noștri. Iar starea de spirit generală a fost exprimată în cuvintele comandantului suprem suprem.

„Acum un secol și jumătate, trupul viu al Poloniei a fost rupt în bucăți, dar sufletul ei nu a murit. Ea a trăit în speranța că va veni ceasul învierii poporului polonez, al reconcilierii lor frățești cu marea Rusie.

Sensul acestor cuvinte este că învierea Poloniei este o condiție indispensabilă pentru propria noastră renaștere națională rusă. Numai prin îndeplinirea acestei sarcini se poate elibera Rusia de sub tutela prusacă, de acel jug spiritual al Germaniei, care până acum a înrobit-o: tocmai aici va trebui să

– 43 –

să trăiască acea linie care trebuie să separe pentru totdeauna poporul rus de prusacul adevărat.

Complicitatea Rusiei la împărțirea Poloniei a fost înainte de toate o trădare a intereselor noastre naționale: a făcut din Rusia un instrument involuntar al politicii germane. În primul rând, a slăbit Rusia. Una dintre condițiile puterii sale constă tocmai în atracția față de ea a popoarelor slave, care văd în ea un apărător firesc împotriva aspirațiilor agresive ale germanismului. Împărțirea Poloniei a făcut imposibilă multă vreme unirea tuturor slavilor din jurul Rusiei: a pus bazele acelei scindare între slavi, care este condiția existenței Austro-Ungariei. Numai prin această săpătură este în viață, numai datorită participării Rusiei la divizarea Poloniei, Austria îi poate împărți pe slavi și îi poate conduce. Chiar mai periculoasă decât austro-slavismul este etichetarea orașului Poznań, care a fost creată de această diviziune nefericită.
Dar și mai rău decât renunțarea la interesul național a fost trădarea imaginii spirituale a Rusiei, care a fost exprimată în acest act. Însuși faptul împărțirii Poloniei a săpat o prăpastie între poporul rus și statulitatea rusă: aceasta din urmă a căzut mult timp sub influența prusacă. De aici și contradicția profundă și dureroasă din viețile noastre. Nu este nimic mai respingător pentru caracterul național rus decât atitudinea prusacă față de alte naționalități și

moduri prusace de a le gestiona. Tendințele rusificate față de străini ne sunt în esență străine și nu mă îndoiesc că sunt rodul influenței germane în țara noastră. Suntem dezgustați de această impunere despotică asupra altor popoare a propriei noastre fizionomii naționale; dimpotrivă, o trăsătură tipică a caracterului rus este tocmai susceptibilitatea la ceea ce este străin, o înțelegere subtilă și simpatică a tot ceea ce este individual și original care există în cultura altor țări. Aceste calități sunt cele care determină viața oamenilor noștri simpli, cunoscuți pentru atitudinea lor mulțumitoare și tolerantă față de străini. Spiritul lor îl găsim în cea mai înaltă manifestare a culturii noastre, în literatura rusă, care depășește literatura tuturor țărilor prin universalismul său larg, receptivitatea ei universală, înțelegerea a tot ceea ce este uman, oricât de strălucitoare este carapacea națională în care este învelită. Nu este nimic mai respingător pentru aceste proprietăți ale geniului nostru național decât acel unitarism și centralism mort al statului prusac, care nu consideră nimic original, îi pune pe toți sub același rang și îi amorțește pe toți. Dacă, totuși, această metodă prusacă de guvernare și-a lăsat amprenta asupra statalității noastre, aceasta se datorează în primul rând complicității noastre cu Prusia la împărțirea Poloniei. Nevoia de a menține împreună acest fapt a fost cea care s-a deschis

ușa unei influențe germane ferme asupra politicii noastre interne. Prietenia noastră veche de secole cu Prusia a fost menținută întotdeauna în detrimentul Poloniei, dar deci și în detrimentul Rusiei. Acum vedem noi dovezi în acest sens. Prima consecință logic necesară a rupturii noastre cu Germania a fost acel nou program politic, care a fost exprimat în apelul Comandantului Suprem. Numai prin implementarea acestui program poate deveni populară statulitatea rusă, rusă. Renașterea Poloniei, liberă în credință, limbă și autoguvernare, va fi, în sensul deplin al cuvântului, un triumf al spiritului național rus. Populară și rusă nu este direcția care transformă Rusia în Prusia de clasa a doua, nu cea care îi împinge pe slavi departe de ea, amenințându-i cu rusificarea, ci cea care îi atrage spre noi și face din Rusia centrul slavilor. Interesul și idealul poporului nostru

autentic nu se exprimă în absorbția, ci în învierea altor popoare, în apărarea tuturor naționalităților mici și slabe împotriva popoarelor tiranilor și prădătorilor. Implementarea cu succes a acestei misiuni este o condiție necesară atât pentru puterea Rusiei, cât și pentru dezvoltarea sa culturală inițială. Numai atunci geniul nostru național își va întinde aripile, numai atunci își va dobândi putere pentru zborul său cel mai înalt, când își va îndeplini datoria elementară de conștiință față de poporul fratern.

În primul rând, trebuie să aruncăm această piatră grea care ne cântărește sufletul și ne paralizează puterile spirituale. Renașterea Poloniei va fi o zi de înviere strălucitoare pentru Rusia însăși. Toți simțim asta și pentru asta vrem să câștigăm. Fie ca această credință în sensul strălucitor al victoriei să comunice forța indestructibilă a armatei noastre.

CUPRINS.